

Άρθρο 5Α Συντ.

Ι. Νομολογία (2023-2025)

Συμβούλιο της Επικρατείας

ΣτΕ 954/2024 (Γ')

13. Επειδή, στο άρθρο 5 Α του Συντάγματος το οποίο προστέθηκε κατά τη συνταγματική αναθεώρηση του 2001, ορίζεται ότι «1. Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει. Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο μόνο εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων. 2. Καθένας έχει δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Η διευκόλυνση της πρόσβασης στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά, καθώς και της παραγωγής, ανταλλαγής και διάδοσής τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους, τηρουμένων πάντοτε των εγγυήσεων των άρθρων 9, 9 Α και 19». Εξάλλου, στο άρθρο 9 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι «Η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου είναι απαραβίαστη». Στο άρθρο 9 Α, που προστέθηκε επίσης κατά την αναθεώρηση του 2001, προβλέπεται ότι : «Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει». Περαιτέρω, στον ν. 2472/1997 (Α' 50), όπως ίσχυε κατά το χρόνο έκδοσης των προσβαλλόμενων πράξεων, ο οποίος τιτλοφορείται «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» ορίζεται ότι «Άρθρο 2 Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως: α) "Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων. Δεν λογίζονται ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα στατιστικής φύσεως συγκεντρωτικά στοιχεία, από τα οποία δεν μπορούν πλέον να προσδιορισθούν τα υποκείμενα των δεδομένων. β) "Ευαίσθητα δεδομένα", τα δεδομένα που αφορούν τη φυλετική ή εθνική προέλευση, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, τη συμμετοχή σε ένωση, σωματείο και συνδικαλιστική οργάνωση, την υγεία, την κοινωνική πρόνοια και την ερωτική ζωή, καθώς και τα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες. γ) "Υποκείμενο των δεδομένων", το φυσικό πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, δηλαδή μπορεί να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από άποψη φυσική, βιολογική, ψυχική, οικονομική, πολιτιστική, πολιτική ή κοινωνική. δ) "Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα" ("επεξεργασία"), κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται, από το Δημόσιο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η

	διασύνδεση, η δέσμευση (κλείδωμα), η διαγραφή, η καταστροφή. ε) ... ια) “Συγκατάθεση” του υποκειμένου των δεδομένων, κάθε ελεύθερη, ρητή και ειδική δήλωση βουλήσεως, που εκφράζεται με τρόπο σαφή και εν πλήρη επιγνώσει, και με την οποία, το υποκείμενο των δεδομένων, αφού προηγουμένως ενημερωθεί, δέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Η ενημέρωση αυτή περιλαμβάνει πληροφόρηση τουλάχιστον για το σκοπό της επεξεργασίας, τα δεδομένα ή τις κατηγορίες δεδομένων που αφορά η επεξεργασία, τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και το όνομα, την επωνυμία και τη διεύθυνση του υπεύθυνου επεξεργασίας και του τυχόν εκπροσώπου του. Η συγκατάθεση μπορεί να ανακληθεί οποτεδήποτε, χωρίς αναδρομικό αποτέλεσμα». β) ... γ) ... Άρθρο 4 Χαρακτηριστικά δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα «1. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει: α) Να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία εν όψει των σκοπών αυτών. β) Να είναι συναφή, πρόσφορα και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται εν όψει των σκοπών της επεξεργασίας. γ) Να είναι ακριβή και, εφόσον χρειάζεται, να υποβάλλονται σε ενημέρωση. δ) ... Άρθρο 5 1. Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνον όταν το υποκείμενο των δεδομένων έχει δώσει τη συγκατάθεσή του. 2. Κατ’ εξαίρεση επιτρέπεται η επεξεργασία και χωρίς τη συγκατάθεση, όταν: α) ... δ) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκτέλεση έργου δημόσιου συμφέροντος ή έργου που εμπίπτει στην άσκηση δημόσιας εξουσίας και εκτελείται από δημόσια αρχή ή έχει ανατεθεί από αυτή είτε στον υπεύθυνο επεξεργασίας είτε σε τρίτο, στον οποίο γνωστοποιούνται τα δεδομένα. ε) Η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα και υπό τον όρο ότι τούτο υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα και δεν θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτών. 3. ... 4. ...». Όπως έχει γίνει δεκτό, με τις διατάξεις του Συντάγματος και του ν. 2472/1997 που παρατίθενται πιο πάνω προκύπτει ότι κατοχυρώνεται το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων. Ως τέτοια δεδομένα θεωρούνται όχι μόνον εκείνα που αναφέρονται στην ιδιωτική ζωή, αλλά και εκείνα που προορίζονται για εξωτερική χρήση στη δημόσια σφαίρα – οπότε και υπάγονται στην κατηγορία α) του άρθρου 2 του νόμου -, ενώ, εξάλλου, η προστασία αναφέρεται όχι μόνο στην επεξεργασία των στοιχείων αυτών από κρατικά όργανα, αλλά και από ιδιώτες. Περαιτέρω, η προστασία αυτή δεν εξικνείται μέχρι της πλήρους απαγόρευσης της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων, αλλά στη θέσπιση όρων και προϋποθέσεων, υπό τις οποίες είναι επιτρεπτή η επεξεργασία τους, ούτως ώστε να επιτευχθεί μία δίκαιη ισορροπία μεταξύ της προστασίας του δικαιώματος αυτού, και της ικανοποίησης και άλλων συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων, όπως είναι το δικαίωμα του πληροφορείν που κατοχυρώνεται στα άρθρα 5 Α και 14 παρ. 1 του Συντάγματος και το δικαίωμα της επαγγελματικής ελευθερίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 5 παρ. 1. Για τον σκοπό αυτόν, άλλωστε, με τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 του ν. 2472/1997 προβλέπεται η δυνατότητα επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων για νόμιμο σκοπό και κατά τρόπο που θα συνιστά πρόσφορη και αναγκαία ικανοποίηση του σκοπού αυτού. Η εν λόγω επεξεργασία γίνεται, κατά κανόνα, με τη συγκατάθεση του υποκειμένου και, κατ’ εξαίρεση, και χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου, όταν αυτή είναι αναγκαία για την ικανοποίηση εννόμου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος της επεξεργασίας ή ο τρίτος στον οποίο ανακοινώθηκαν τα δεδομένα (άρθρο 5 παρ. 2 περ. ε’ του ν. 2472/1997). Ωστόσο, και στην περίπτωση αυτή, για να είναι νόμιμη η επεξεργασία πρέπει να διενεργείται
--	--

	για τον σκοπό, στη θεραπεία του οποίου αποσκοπεί, και όχι για άλλο σκοπό, για τον οποίο δεν είχε ζητηθεί (ΣτΕ 1616/2012 7μ.). Στην προκειμένη περίπτωση, ανεξαρτήτως ότι με τη δεύτερη προσβαλλομένη προβλέπεται η δυνατότητα προσκόμισης βεβαιώσεων εργοδότη ή υπεύθυνων δηλώσεων αντί των συμβάσεων απασχόλησης, κατά την έννοια της παρ. 8 της πρώτης προσβαλλομένης οι συμβάσεις απασχόλησης των δημοσιογράφων που ζητούν άδεια παράλληλης απασχόλησης προσκομίζονται υπό τους όρους του ν. 2479/1997, δεδομένου ότι, κατά τα προεκτεθέντα, με την υποχρέωση λήψης άδειας παράλληλης απασχόλησης από τους απασχολούμενους σε δημόσια μέσα ενημέρωσης δημοσιογράφους επιδιώκονται σκοποί δημόσιου συμφέροντος, η δε υποχρέωση προσκόμισης των εν λόγω συμβάσεων, που εντάσσεται στη διαδικασία εξυπηρέτησης των παραπάνω σκοπών, αποτελεί νόμιμο λόγο επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων των δημοσιογράφων της κατηγορίας αυτής. Εξάλλου, όπως αναφέρεται στην παρ. 2 της δεύτερης προσβαλλομένης, οι αποδοχές του εργαζομένου δεν αναγράφονται στην προσκομιζόμενη σύμβαση ή βεβαίωση εργοδότη ή υπεύθυνη δήλωση. Με τα δεδομένα αυτά, τα προβαλλόμενα από την αιτούσα ένωση για παράβαση του νόμου περί προσωπικών δεδομένων πρέπει να απορριφθούν.
ΣτΕ ΟΛ. 923-4/2024 (Στ')	6. [...] Όπως εκτέθηκε ανωτέρω (σκέψη 5), η κοινοποίηση των πράξεων της Φορολογικής Διοικήσεως ρυθμίζεται, ήδη, από πλέγμα διατάξεων του ΚΦΔ, και, εφ' όσον γίνει νόμιμα, συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, την έναρξη προθεσμιών για την άσκηση διοικητικών προσφυγών και ενδίκων βοηθημάτων καθώς και την έναρξη της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτελέσεως εις βάρος των οφειλετών του Δημοσίου. Ειδικότερα, από τη συστηματική ερμηνεία των προαναφερθεισών διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 5 του ΚΦΔ, ενόψει και των διαληφθέντων στην οικεία αιτιολογική έκθεση, συνάγεται ότι στο πλαίσιο του ψηφιακού μετασχηματισμού των σχέσεων κράτους πολιτών, εκσυγχρονισμού της λειτουργίας των υπηρεσιών του και προσαρμογής τους στη ραγδαία ταχύτητα των τεχνολογικών εξελίξεων, αλλά και ενόψει, μεταξύ άλλων, της δυσανάλογης αυξήσεως του αριθμού πράξεων της φορολογικής αρχής, οι οποίες χρήζουν κοινοποιήσεως, καθώς και στο πλαίσιο εξοικονομήσεως ανθρωπίνων και οικονομικών πόρων, ο νομοθέτης θέλησε, από τούδε και στο εξής οι κοινοποιήσεις των πράξεων της Φορολογικής Διοικήσεως να γίνονται πρωτίστως ηλεκτρονικώς [την κατά κανόνα ψηφιακή κοινοποίηση υιοθετεί, πλέον, άλλωστε και ο -μη ισχύων εν προκειμένω- νέος Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας (άρθρο 5 παρ. 1 ν. 5104/2024 Α' 58)] (πρβλ. ΣτΕ 615/2024 7μ.), ούτως ώστε η Φορολογική Διοίκηση να διευκολυνθεί και να εξυπηρετηθεί ο δημόσιος συμφέροντος σκοπός της επισπεύσεως των διαδικασιών βεβαίωσης και εισπράξεως των φορολογικών και λοιπών εσόδων (πρβλ. ΣτΕ 157/2023 7μ.). Η ως άνω δε προβλεφθείσα διαδικασία ηλεκτρονικής κοινοποιήσεως, όπως αυτή έχει εξειδικευτεί με σειρά άλλων συναφών διατάξεων, κρίθηκε, ήδη, ως διασφαλίζουσα, κατ' αρχήν, την ταυτοποίηση και επιβεβαίωση της ταυτότητας του φορολογουμένου, τελούσα, ως εκ τούτου, σε συμφωνία με τη συνταγματική αρχή της ασφάλειας δικαίου, αλλά και του κατοχυρωμένου στο άρθρο 5Α του Συντάγματος γενικού δικαιώματος πληροφόρησης του πολίτη αναφορικά με υπάρχουσες υποχρεώσεις του, δυνάμενες να έχουν σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις στην περιουσία του (βλ. ΣτΕ 157/2023 7μ.). [...] ενόψει της αμφισβήτησεως που προέβαλε η αναιρεσείουσα ως προς τον χρόνο πραγματικής παραλαβής της επιστολής, το δικάσαν δικαστήριο όφειλε να θεωρήσει, εν προκειμένω, μη εφαρμοστέο το προαναφερθέν τεκμήριο, κατόπιν αυτού δε να αποβλέψει στο εάν το Δημόσιο, που έφερε το βάρος της αποδείξεως, απέδειξε, με κάθε πρόσφορο μέσον, ότι η αναιρεσείουσα παρέλαβε πράγματι την αποσταλείσα σε αυτήν συστημένη επιστολή σε χρόνο που καθιστούσε εκπρόθεσμη την ανακοπή. Και, σε καταφατική μεν περίπτωση να την απορρίψει εκ του λόγου τούτου, εάν δε,

	αντιθέτως, δεν αποδεικνυόταν τέτοια παραλαβή να απορρίψει ως αναπόδεικτο τον ισχυρισμό του Δημοσίου, κρίνοντας ότι η ανακοπή της αναιρεσείουσας είχε ασκηθεί εμπροθέσμως. Για τον λόγο αυτό, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή, παρελκούς ως αλυσιτελούς της εξετάσεως των λοιπών προβαλλομένων λόγων αναιρέσεως, να αναιρεθεί η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, η δε υπόθεση, που χρειάζεται διευκρίνιση ως προς το πραγματικό, να παραπεμφθεί στο ίδιο δικαστήριο για νέα κρίση. [...]Δέχεται την αίτηση. Αναιρεί την 1023/2018 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Πειραιώς στο οποίο και παραπέμπει την υπόθεση, σύμφωνα με το αιτιολογικό.
--	--

Άρειος Πάγος

ΑΠ 63/2023 (Β1)	Διαβίβαση προσωπικών δεδομένων σε εταιρείες ενημέρωσης οφειλετών - Συγκατάθεση δοθείσα με την αίτηση για απόκτηση πιστωτικής κάρτας - Παραβίαση κανόνων ουσιαστικού δικαίου με την κρίση περί μη νόμιμης διαβίβασης προσωπικών δεδομένων χωρίς προηγούμενη ενημέρωση
------------------------	--

Λοιπές αναφορές

1. ΓνωμΝΣΚ 101/2024 - Έλλειψη υποχρέωσης γνωστοποίησης των εγγράφων των που αφορούν τη διαδικασία εκλογής μέλους ΔΕΠ σε κενή θέση στο Τμήμα Οδοντιατρικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου σε μη αιτηθείσα υποψηφιότητα για κάλυψη της θέσης
2. ΓνωμΝΣΚ 42/2024 - Ανάλυση και αναπλήρωση θέσης ευθύνης υπαλλήλων σε ασφαλιστικό φορέα Τοπικής Διεύθυνσης - Υποχρέωση ενημέρωσης του αρμοδίου υπαλλήλου για τη σειρά κατάταξης των υποκειμένων των προσωπικών δεδομένων δίχως τη συναίνεσή τους
3. ΓνωμΝΣΚ 141/2023 - Πρακτικά συνεδριάσεως Συμβουλίου Διοίκησης Τμήματος Σχολής Α.Ε.Ι. παρ. 1 εδ. α
4. ΓνωμΝΣΚ 90/2023 - Δικαίωμα γνώσης διοικητικών εγγράφων τρίτου προσώπου - Έννομο συμφέρον κατηγορουμένου για συκοφαντική δυσφήμιση να πληροφορηθεί και να λάβει αντίγραφα άδειας περί άσκησης δεύτερης εργασίας του εγκαλούντος ως υπαλλήλου του Δημοσίου
5. ΓνωμΝΣΚ 58/2023 - Υποχρέωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού να δημοσιεύει στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως τα στοιχεία των φυσικών προσώπων στα οποία επιβάλλει με ατομικού χαρακτήρα αποφάσεις χρηματικές κυρώσεις για παράβαση του άρθρου 39 παρ. 54 του Ν. 3959/2011 - Διασφάλιση της αρχής της διαφάνειας

6. ΓνωμΝΣΚ 60/2023 - Δυνατότητα και προϋποθέσεις λήψης γνώσης στοιχείων των υποψηφίων για τη θέση προϊσταμένου επί θητεία Γενικού Διευθυντή από τον φάκελο της Διοίκησης του e-ΕΦΚΑ περί τη διαδικασία επιλογής - Υποχρέωση ενημέρωσης και συναίνεσης των υποκειμένων των προσωπικών δεδομένων

II. Βιβλιογραφία (2023-2025)

1. Σοϊλεντάκης Π., Η Τεχνητή Νοημοσύνη στον πυρήνα του Συνταγματικού και του Διοικητικού Δικαίου, Νομική Βιβλιοθήκη, 2025.
2. Στυλιανίδης Ε., Τεχνητή Νοημοσύνη, Ανθρώπινα Δικαιώματα, Δημοκρατία & Κράτος Δικαίου, Νομική Βιβλιοθήκη, 2025.
3. Κουτσουπιά Μ., Πληροφόρηση της διοίκησης και λήψη αποφάσεων, Νομική Βιβλιοθήκη, 2025.
4. Βλαχόπουλος Σπ., Κοντιάδης Ξ., Τασόπουλος Γ., Σύνταγμα - Ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, 2024.
5. Βενιζέλος Ε., Το Ελληνικό Σύνταγμα, τόμ. 1, Σάκκουλας, 2025
6. Ακριβοπούλου Χ. / Ανδρουτσόπουλος Γ. / Ανθόπουλος Χ. ..., Η θεωρία της συνταγματικής πράξης, Σάκκουλας, 2024.
7. Σκουρής Β., Σύνταγμα και Ηθική, Σάκκουλας, 2024.
8. Χρυσόγονος Κ., Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, Σάκκουλας, 5η έκδ., 2023.

III. Αρθρογραφία (2023-2025)

1. Αποτελεσματική έννομη προστασία της ελευθεροτυπίας δύο επιπέδων: η αντι-Slapp άμυνα και η ένσταση του δικαιολογημένου ενδιαφέροντος - Καραμπατζός Αντ., Βρεττού Χρ., ΤΝΠ QUALEX, ΔιΜΕΕ, 1/2025, σελ. 7 - 19
2. Η φορολόγηση της ενέργειας - Σύγχρονες νομικές προκλήσεις - Γαλάνης Π., ΤΝΠ QUALEX, Πρωτότυπη δημοσίευση
3. Ενημερωτικό σημείωμα στην ΑΠ 746/2023 - Ελευθερία του τύπου και προσβολή προσωπικότητας - Κουκούλης Αν.-Ν., ΤΝΠ QUALEX, ΕΦΑΠΟΛΔ, 10/2024, σελ. 951 - 953
4. Παρατηρήσεις στην ΠΠρΑθ 2833/2024 (Ειδ) - Ο ειδικός σκοπός εξύβρισης ως αδικαιολόγητη προσωπική επίθεση υπό το φως της νομολογίας του ΕΔΔΑ - Βρεττού Χρ., ΤΝΠ QUALEX, ΔιΜΕΕ, 3/2024, σελ. 443 - 448
5. Παρατηρήσεις στην ΣτΕ 791/2023 - Το απόρρητο της ποινικής διαδικασίας, η ελευθερία πληροφόρησης και η αρχή της στάθμισης - Δημητρόπουλος Π., ΤΝΠ QUALEX, ΔιΜΕΕ, 2/2024, σελ. 317 - 320

6. Νομικές όψεις της πληροφόρησης - Από τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και την τεχνητή νοημοσύνη - Λαζαράκος Γ., ΤΝΠ QUALEX, ΘΠΔΔ, 5/2024, σελ. 417 - 430
7. Η ψηφιακή διοικητική διαδικασία και ο έλεγχος αυτής - Παρατηρήσεις - Γαλάνη Ευ., ΤΝΠ QUALEX, ΘΠΔΔ, 4/2024, σελ. 410 - 414
8. Ανασκόπηση: Η εξελικτική πορεία των δικαιωμάτων της έκφρασης και της προσωπικότητας στο πεδίο των μέσων κοινωνικής δικτύωσης - Αναστασιάδου Ελ., ΤΝΠ QUALEX, ΔιΜΕΕ, 1/2024, σελ. 3 - 13
9. Κίνδυνοι και προκλήσεις στην κοινωνία της ψηφιακής διακινδύνευσης: προσωπικότητα του ατόμου - ιδιωτικότητα - ελεύθερη έκφραση - Μαντζούφας Π., Βουκελάτος Δ., ΤΝΠ QUALEX, ΔιΜΕΕ, 1/2024, σελ. 14 - 23
10. Οι εγκύκλιοι - Προβληματισμοί σχετικά με τη δημοσίευση και την προσβολή τους - Γέροντας Απ., ΤΝΠ QUALEX, ΘΠΔΔ, 1/2024, σελ. 1 - 5
11. Υπηρεσιακό απόρρητο και ελευθερία της πληροφόρησης: Μπορούν να συνυπάρξουν; - Πανταζής Π., ΤΝΠ QUALEX, ΠειρΝομ, 4/2023, σελ. 314 - 319
12. Παρατηρήσεις στην ΑΠ 573/2023 - Δικαίωμα στην ακώλυτη πρόσβαση σε τηλεοπτικό σήμα ως έκφανση του δικαιώματος πληροφόρησης εκ του άρθρου 5Α παρ. 1 Σ και 10 παρ. 1 ΕΣΔΑ - Τριτενέργεια στις σχέσεις μεταξύ συνιδιοκτητών - Μαργαρίτης Ευ., ΤΝΠ QUALEX, ΕΦΑΠΟΛΔ, 12/2023, σελ. 1414 - 1416
13. Η θρησκευτική ελευθερία στις εργασιακές σχέσεις - Σιδέρης Δ., ΤΝΠ QUALEX, ΔΕΕ, 4/2023, σελ. 427 - 438